

ÖZET

EGE BÖLGESİ EKMEKLİK BUĞDAYLARINDA KURAKÇA DAYANIKLILIK ÖZELLİKLERİNİN SAPTANMASI

İlkay YAVAŞ

Doktora Tezi, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Aydın ÜNAY

2010, 103 sayfa

Ege bölgesi koşullarında özellikle tane dolumu döneminde meydana gelen kuraklıklar verimde büyük ölçüde düşüölere neden olmaktadır. Bu amaçla, Golia 99, Basribey 95, Cumhuriyet 75, Sagittario, Pamukova 97 ve Negev ekmeçlik buğday çeşitlerinin kuraklığa toleransları değerlendirilmiştir. Çalışma, 2007-2008 ve 2008-2009 yıllarında sulu ve susuz koşullarda tarla denemeleri, saksı denemeleri ve çimlenme gözlemleri olmak üzere 3 aşamada yürütölmüştür.

Tarla çalışmalarının ilk yılında, bitki boyu, metrekarede başak sayısı, başakta başakçık sayısı, yaprak kuruma oranı, başakta tane sayısı, tane verimi ve hasat indeksi yönünden; ikinci yılda ise; metrekarede başak sayısı, başaklanma gün süresi, başakta başakçık sayısı, tane dolum süresi, başakta tane sayısı, bin tane ağırlığı ve hasat indeksi yönünden uygulamalar x çeşit interaksyonunun önemli olduğu saptanmıştır.

İncelenen özellikler birlikte değerlendirildiğinde, susuz koşullara dayanıklılık yönünden tarla çalışmalarında bitki boyu, metrekarede başak sayısı, yaprakkuruma oranı ve bitki örtüsü sıcaklık değişiminin; saksı çalışmalarında PEG uygulamasında bayrak yaprağı duruş açısı, kardeşlenme öncesi NVDİ değeri ve sapa kalkma döneminde kök uzunluğunun; çimlenme çalışmalarında ise PEG uygulamasında koleoptil uzunluğunun dikkate alınması gerektiği sonucuna varılmıştır. Çeşitler karşılaştırıldığında ise Cumhuriyet 75, Negev ve Sagittario çeşitlerinin susuz koşullarda daha verimli olabileceği ve bu çeşitlerin kuraklığa dayanıklılığı amaçlayan ıslah çalışmalarında başarıyla kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Buğday, kuraklık, ürün fizyolojisi, verim, verim komponentleri